

Rekommendation

Huvudrekommendation barnperspektivet – Särskilda persontransporter

Rekommendationens syfte

Denna rekommendation ska beaktas som en huvudrekommendation och fungerar som en paraplyrekommendation för att säkerställa att barnrättsperspektivet i samtliga rekommendationer, utifrån barnkonventionen, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Rekommendation

Vid tjänsteutveckling eller beslut bör följande perspektiv tas hänsyn till dock inom befintligt lagrum och praxis

Barnperspektiv är den enskilda vuxnes syn på barnet, på barndom och barndomens villkor. Vuxna bygger sitt barnperspektiv på egna erfarenheter från barndom, barn i den egna närheten, personliga värderingar och professionell kunskap. Även faktorer som tradition och kultur formar den vuxnes barnperspektiv. Barnperspektivet påverkas också av samhällets barnsyn som formas av bland annat lagstiftning, normer och attityder.

Barnets perspektiv är barns egen syn på sitt liv och sin omvärld som baserats på barnets ålder, mognad, erfarenheter, tradition, kultur och nuvarande livssituation. Barnets perspektiv är dynamiskt och förändras under barnets uppväxt. Vuxna kan bara ta del av barnets perspektiv när barnet själv berättar. Det är den vuxnes ansvar att säkerställa att barnets perspektiv beaktas i frågor som rör barnet, exempelvis barnets ålder, kön och funktionsnedsättning. Barnets perspektiv kan även tas in genom att fråga företrädare såsom vårdnadshavare, skolpersonal eller andra vuxna som känner barnet väl, när barnet själv inte kan framföra sitt perspektiv. Även organisationers, forskares och myndigheters insamlande av barns åsikter kan vara relevant.¹

Barnrättsperspektivet Ett barnrättsperspektiv innebär att ha barnkonventionen som utgångspunkt i arbetet med barn och i beslutsfattande som rör barn. Det innebär att belysa en fråga utifrån de rättigheter varje barn har enligt barnkonventionen. Det innebär också att väga in hur rättigheterna tolkats av FN:s barnrättskommitté i dess rekommendationer och allmänna kommentarer. För att säkerställa ett barnrättsperspektiv ska som minimum barnkonventionens fyra grundprinciper ha beaktats, men gärna fler av rättigheterna.

De vägledande artiklarna

I barnkonventionen slås fast att vid alla åtgärder och beslut som berör barn ska vad som bedöms vara **barnets bästa** beaktas i första hand (artikel 3). Vad som är barnets bästa tas

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

fram med hjälp av en barnkonsekvensanalys. Bedömning görs i det enskilda fallet och ska dokumenteras.

Ta hänsyn till de vägledande artiklarna och genomför en barnkonsekvensanalys vid behov.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar. Dessa slår fast vilka rättigheter varje barn ska ha. Artikel 2, 3, 6, 12, 23, 24 och 32 är vägledande, för kollektivtrafik och särskilda persontransporter.

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.
- Artikel 3: Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6: Alla barn har en inneboende rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12: Varje barn som är i stånd att bilda egna åsikter har rätt att fritt uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
- Artikel 23: Barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället.
- Artikel 24: Barn har rätt till hälso- och sjukvård. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarnsdödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella, hälsofarliga sedvänjor. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.
- Artikel 32: Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är en arbetsmetod för att på ett systematiskt sätt belysa hur barn och unga påverkas av ett beslut. En barnkonsekvensanalys kan göras i olika skeden, på avgränsade delar eller i helhet.

Analysen ska beskriva vilka åtgärder som är de bästa för barn.

- *Vilka barn berörs av produkten, tjänsten eller ärendet?*
- *Vad säger forskning, aktuell lagstiftning, artiklar i barnkonventionen som berörs samt barnets åsikter?*
- *Vilka intressekonflikter finns utifrån barnets rättigheter?*

Dokumentera beslutet och förmedla det till dem som är berörda eller har varit med i analysen.

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

Verktyg och metodstöd

Hos BO – Barnombudsmannen samt SKR – Sveriges Kommuner och Regioner finns ytterligare verktyg och metodstöd för att beakta barnperspektivet.

BO – Barnombudsmannen

<https://www.barnombudsmannen.se/stod-och-verktyg/>

SKR – Sveriges Kommuner och Regioner

Barnrättsperspektiv

<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef38da5/1642168385526/5469.pdf>

Stödstrukturmodeller

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlikhet/barnetsrattigheter/stodstrukturermodeller.2627.html>

Barnkonsekvensanalys

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlikhet/barnetsrattigheter/barnkonsekvensanalys.878.html>

Friskrivning

Denna rekommendation har tagits fram av en arbetsgrupp inom Svensk Kollektivtrafiks medlemsnätverk för Serviceresor (MERIT) och är avsedd som en allmän vägledning. Användning och tillämpning av rekommendationen sker på organisationens eget ansvar.

Förankring

Remissinstans	Kommentar	Datum	Sign
Hållbarhet – Barn		2024-02-12	JJ2, NL
Samordning	Inkomna synpunkter hanterade från Region Uppsala, LN och Trafikförvaltning Stockholm MO.	2024-01-12	CN
System	Inga inkomna synpunkter.	2024-02-12	PJ
Tillstånd & myndighet	Inkomna synpunkter hanterade från gruppen och från Kalmar.	2024-02-07	MH
Trafik & fordon	Inga synpunkter.	2024-01-11	TH
Upphandling	Inkomna synpunkter från DB hanterade.	2024-01-10	JJ
Kraftsamling MERIT Referensgrupp	Inkomna synpunkter från JH hanterade.	2024-02-16	JJ
Kraftsamling MERIT Styrgrupp	Inkomna synpunkter från MA hanterade.	2024-01-10	JJ

Versionshistorik

Version	Kommentar	Datum	Sign.
0.1	Dokumentets skapande	2023-10-20	JM, JJ
0.2	Justeringar i dokument under arbetsgruppsmöte.	2024-01-10	JJ
0.3	Justeringar efter inkomna synpunkter.	2024-02-12	JJ2, NL
0.4		2024-02-27	JJ
0.5	Justeringar efter inkommen synpunkt från SKR	2024-03-13	JJ
0.6	Justering efter styrgruppens synpunkter	2024-04-15	JJ
1.0	Beslutad rekommendation	2024-04-15	JJ

ⁱ Från SKR Barnrättsexpert 2024-03-12 inkommen synpunkt.